

Звернення Ради Північно-Східного наукового центру НАН і МОН України щодо змін в організації та фінансуванні наукової діяльності, запропонованих у Проекті Закону України «Про Державний бюджет на 2016 рік»

Президенту України
Прем'єр-міністру України
Голові Верховної Ради України

Звернення

Науково-освітня спільнота Харківщини висловлює глибоку стурбованість намірами Кабінету Міністрів України ліквідувати мережу національних галузевих академій наук шляхом приєднання їх до Національної академії наук України, про що йдеться в ст. 30 проекту Закону «Про державний бюджет України на 2016 рік».

Такий крок з боку Уряду суперечить нормам щойно прийнятого Закону «Про наукову та науково-технічну діяльність» (за який проголосували народні депутати-члени коаліції), зокрема, ст. 18, якою закріплено незалежний самоврядний статус національних галузевих академій наук.

Крім того, визначення НАН України головним відповідальним виконавцем у системі Міністерства освіти та науки порушує її законодавчо визначену самоврядність.

Запропоновані в ст. 30 проекту Закону «Про державний бюджет України на 2016 рік» зміни матимуть наслідком фактичне знищення академічної системи організації національної науки – складної і високоорганізованої системи, яка формувалася роками і десятиліттями, а з нею і всієї наукової сфери.

Зруйнувати її можна дуже швидко, але, щоб побудувати на руїнах щось нове знадобиться, по-перше, дуже тривалий час, якого країна не має а, по-друге, кошти на порядки більші, ніж Уряд сподівається отримати в рамках цієї «бюджетної оптимізації».

Зокрема, НАН України щорічно дає державі в рази більше, ніж отримує. Тільки за рахунок внеску Академії в подовження терміну роботи АЕС, вона вже на сьогодні окупила своє фінансування на 75-90 років вперед, за умови збереження нинішнього рівня державної підтримки.

Таке ставлення до науки є неприйнятним в умовах, коли весь світ розглядає науку як флагман економічного зростання і підвищення конкурентоздатності країн. Зокрема, в оприлюдненій нещодавно Доповіді ЮНЕСКО про науку відзначена характерна для провідних країн світу тенденція переваги інвестицій в науку над зростанням ВВП. А в Україні вже сьогодні кількість наукових працівників на 1 тисячу працюючих вдвічі менша, ніж в країнах ЄС.

Зазначене рішення Уряду суперечить не тільки сучасним світовим трендам, але й цінностям Європейського Союзу, яких Україна, згідно з Договором про асоціацію, зобов'язалася дотримуватись. Мається на увазі, насамперед, лісабонський критерій, що передбачає інвестування в науку не менше 3 % від ВВП.

Переконані, що подібні критично важливі для майбутнього нашої країни кроки щодо реформування наукової та науково-технічної сфер неприпустимо вирішувати без широкого, демократичного обговорення з науковою та освітянською громадськістю.

Звертаємось до Президента України, Прем'єр-міністра України, Голови Верховної Ради України з вимогою забезпечити чітке виконання національного законодавства, дотримуватись принципів демократичного врядування та вилучити ст. 30 з проекту Закону «Про державний бюджет України на 2016 рік».

За дорученням Ради Північно-Східного наукового центру НАН і МОН України від 01.12.2015.

Голова Ради Центру, академік НАН України В. Семиноженко (*Звернення Ради Північно-Східного наукового центру НАН і МОН України // Національна академія наук України (<http://g.ua/Di3D>). – 2015. – 7.12).*)